

**КРИМІНАЛЬНИЙ
ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ
КОДЕКС УКРАЇНИ
З ПОСТАТЕЙНИМ КОМЕНТАРЕМ,
ВИСНОВКАМИ
ВЕРХОВНОГО СУДУ**

Станом на 01.01.2021 р.

2-ге видання, перероблене і доповнене

Харків
«Право»
2021

УДК 343.13(477)(094.4)
К82

Упорядник *С. Г. Туманов*

Кримінальний процесуальний кодекс України з постатейним
К82 коментарем, висновками Верховного Суду : станом на 01.01.2021 /
[упоряд. С. Г. Туманов]. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Харків : Пра-
во, 2021. – 1008 с.

ISBN 978-966-998-092-2

Висновки щодо застосування норм права, викладені у постановах Верховного Суду, є обов'язковими для всіх суб'єктів владних повноважень, які застосовують у своїй діяльності нормативно-правовий акт, що містить відповідну норму права.

Висновки щодо застосування норм права, викладені у постановах Верховного Суду, враховуються іншими судами при застосуванні таких норм права. Суд має право відступити від правової позиції, викладеної Верховним Судом, тільки з одночасним наведенням відповідних мотивів (частини 5, 6 ст. 13 ЗУ «Про судоустрій і статус суддів»).

УДК 343.13(477)(094.4)

© Туманов С. Г., упорядкування, 2021

© Оформлення. Видавництво
«Право», 2021

ISBN 978-966-998-092-2

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

**(Відомост. Верховної Ради України (ВВР), 2013,
№ 9–10, № 11–12, № 13, ст. 88)**

(Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 5076-VI від 05.07.2012, ВВР, 2013, № 27, ст. 282
№ 222-VII від 18.04.2013, ВВР, 2014, № 11, ст. 131
№ 314-VII від 23.05.2013, ВВР, 2014, № 12, ст. 183
№ 406-VII від 04.07.2013, ВВР, 2014, № 20–21, ст. 712
№ 721-VII від 16.01.2014, ВВР, 2014, № 22, ст. 801 – втратив
чинність на підставі Закону № 732-VII від 28.01.2014
№ 725-VII від 16.01.2014, ВВР, 2014, № 22, ст. 805 – втратив
чинність на підставі Закону № 732-VII від 28.01.2014
№ 746-VII від 21.02.2014, ВВР, 2014, № 12, ст. 188
№ 767-VII від 23.02.2014, ВВР, 2014, № 17, ст. 593
№ 1207-VII від 15.04.2014, ВВР, 2014, № 26, ст. 892
№ 1235-VII від 06.05.2014, ВВР, 2014, № 26, ст. 902
№ 1261-VII від 13.05.2014, ВВР, 2014, № 28, ст. 937
№ 1631-VII від 12.08.2014, ВВР, 2014, № 39, ст. 2008
№ 1689-VII від 07.10.2014, ВВР, 2014, № 46, ст. 2046
№ 1697-VII від 14.10.2014, ВВР, 2015, № 2–3, ст. 12
№ 1698-VII від 14.10.2014, ВВР, 2014, № 47, ст. 2051
№ 1700-VII від 14.10.2014, ВВР, 2014, № 49, ст. 2056
№ 1702-VII від 14.10.2014, ВВР, 2014, № 50–51, ст. 2057
№ 63-VIII від 25.12.2014, ВВР, 2015, № 6, ст. 38
№ 119-VIII від 15.01.2015, ВВР, 2015, № 10, ст. 61
№ 191-VIII від 12.02.2015, ВВР, 2015, № 21, ст. 133
№ 192-VIII від 12.02.2015, ВВР, 2015, № 18, № 19–20, ст. 132
№ 193-VIII від 12.02.2015, ВВР, 2015, № 21, ст. 134
№ 198-VIII від 12.02.2015, ВВР, 2015, № 17, ст. 118
№ 218-VIII від 02.03.2015, ВВР, 2015, № 17, ст. 122
№ 233-VIII від 04.03.2015, ВВР, 2015, № 21, ст. 135
№ 394-VIII від 13.05.2015, ВВР, 2015, № 28, ст. 251

№ 576-VIII від 02.07.2015, БВР, 2015, № 36, ст. 360
№ 613-VIII від 15.07.2015, БВР, 2015, № 35, ст. 352
№ 628-VIII від 16.07.2015, БВР, 2015, № 39, ст. 374
№ 629-VIII від 16.07.2015, БВР, 2015, № 43, ст. 386
№ 769-VIII від 10.11.2015, БВР, 2016, № 1, ст. 1
№ 771-VIII від 10.11.2015, БВР, 2015, № 49–50, ст. 465
№ 772-VIII від 10.11.2015, БВР, 2016, № 1, ст. 2
№ 835-VIII від 26.11.2015, БВР, 2016, № 2, ст. 17
№ 889-VIII від 10.12.2015, БВР, 2016, № 4, ст. 43
№ 901-VIII від 23.12.2015, БВР, 2016, № 4, ст. 44
№ 916-VIII від 24.12.2015, БВР, 2016, № 6, ст. 56
№ 1019-VIII від 18.02.2016, БВР, 2016, № 11, ст. 127
№ 1021-VIII від 18.02.2016, БВР, 2016, № 11, ст. 129
№ 1355-VIII від 12.05.2016, БВР, 2016, № 22, ст. 453
№ 1403-VIII від 02.06.2016, БВР, 2016, № 29, ст. 535
№ 1404-VIII від 02.06.2016, БВР, 2016, № 30, ст. 542
№ 1491-VIII від 07.09.2016, БВР, 2016, № 43, ст. 735
№ 1492-VIII від 07.09.2016, БВР, 2016, № 43, ст. 736 – положення щодо застосування пробаційних програм набирають чинності з 1 січня 2018 року
№ 1774-VIII від 06.12.2016, БВР, 2017, № 2, ст. 25
№ 1791-VIII від 20.12.2016, БВР, 2017, № 4, ст. 42
№ 1798-VIII від 21.12.2016, БВР, 2017, № 7–8, ст. 50
№ 1950-VIII від 16.03.2017, БВР, 2017, № 17, ст. 204
№ 2136-VIII від 13.07.2017, БВР, 2017, № 35, ст. 376
№ 2147-VIII від 03.10.2017, БВР, 2017, № 48, ст. 436
№ 2205-VIII від 14.11.2017, БВР, 2017, № 51–52, ст. 448
№ 2213-VIII від 16.11.2017, БВР, 2017, № 49–50, ст. 444 – норми щодо застосування під час судового розгляду відеозаписувальних технічних засобів набирають чинності з 1 січня 2019 року)

(Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення Конституційного Суду
№ 1-р/2017 від 23.11.2017)

(Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 2227-VIII від 06.12.2017, БВР, 2018, № 5, ст. 34

№ 2234-VIII від 07.12.2017, ВВР, 2018, № 6–7, ст. 40
№ 2367-VIII від 22.03.2018, ВВР, 2018, № 16, ст. 139)

(Щодо визнання неконституційними окремих положень див.
Рішення Конституційного Суду
№ 3-р/2018 від 24.04.2018)

(Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 2447-VIII від 07.06.2018, ВВР, 2018, № 24, ст. 212
№ 2449-VIII від 07.06.2018, ВВР, 2018, № 26, ст. 219
№ 2507-VIII від 12.07.2018, ВВР, 2018, № 34, ст. 261
№ 2509-VIII від 12.07.2018, ВВР, 2018, № 35, ст. 267
№ 2531-VIII від 06.09.2018, ВВР, 2018, № 42, ст. 327
№ 2548-VIII від 18.09.2018, ВВР, 2018, № 45, ст. 364
№ 2577-VIII від 02.10.2018, ВВР, 2018, № 46, ст. 370
№ 2581-VIII від 02.10.2018, ВВР, 2018, № 46, ст. 371
№ 2599-VIII від 18.10.2018, ВВР, 2018, № 46, ст. 374
№ 2617-VIII від 22.11.2018, ВВР, 2019, № 17, ст. 71)

(Щодо визнання неконституційними окремих положень див.
Рішення Конституційного Суду
№ 4-р/2019 від 13.06.2019)

(Щодо визнання неконституційними окремих положень див.
Рішення Конституційного Суду
№ 7-р/2019 від 25.06.2019)

(Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 100-IX від 18.09.2019, ВВР, 2019, № 40, ст. 218
№ 101-IX від 18.09.2019, ВВР, 2019, № 40, ст. 219
№ 113-IX від 19.09.2019, ВВР, 2019, № 42, ст. 238
№ 140-IX від 02.10.2019, ВВР, 2019, № 47, ст. 311
№ 187-IX від 04.10.2019, ВВР, 2019, № 50, ст. 352
№ 198-IX від 17.10.2019, ВВР, 2019, № 50, ст. 356
№ 263-IX від 31.10.2019, ВВР, 2020, № 2, ст. 5
№ 361-IX від 06.12.2019, ВВР, 2020, № 25, ст. 171
№ 388-IX від 18.12.2019, ВВР, 2020, № 17, ст. 102
№ 409-IX від 19.12.2019, ВВР, 2020, № 27, ст. 175
№ 440-IX від 14.01.2020)

(Щодо визнання конституційними окремих положень див.
Рішення Конституційного Суду
№ 5-р/2020 від 17.03.2020)

(Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 540-IX від 30.03.2020, ВВР, 2020, № 18, ст. 123
№ 558-IX від 13.04.2020, ВВР, 2020, № 19, ст. 129
№ 559-IX від 13.04.2020, ВВР, 2020, № 19, ст. 130
№ 590-IX від 13.05.2020
№ 619-IX від 19.05.2020
№ 671-IX від 04.06.2020)

(Щодо визнання неконституційними окремих положень див.
Рішення Конституційного Суду
№ 4-р(П)/2020 від 17.06.2020)

(Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 720-IX від 17.06.2020
№ 817-IX від 21.07.2020)

(У тексті Кодексу слова «Генеральний прокурор України» в усіх відмінках замінено словами «Генеральний прокурор» у відповідному відмінку згідно із Законом № 1798-VIII від 21.12.2016)

(У тексті Кодексу слова «Апеляційний суд Автономної Республіки Крим, апеляційний суд області, міст Києва та Севастополя», «Апеляційний суд Автономної Республіки Крим, апеляційні суди областей, міст Києва та Севастополя», «Апеляційний суд Автономної Республіки Крим, апеляційні суди областей, міст Києва і Севастополя» в усіх відмінках замінено словами «відповідний апеляційний суд» у відповідному відмінку згідно із Законом № 2509-VIII від 12.07.2018)

(У тексті Кодексу слова «Апеляційний суд Автономної Республіки Крим, апеляційний суд області, міст Києва та Севастополя» в усіх відмінках замінено словами «відповідний апеляційний суд» у відповідному відмінку згідно із Законом ВР № 2447-VIII від 07.06.2018)

(У тексті Кодексу слова «Генеральна прокуратура України» в усіх відмінках і числах замінено словами «Офіс Генерального прокурора» у відповідному відмінку і числі згідно із Законом № 113-IX від 19.09.2019)

(У тексті Кодексу слова «регіональна прокуратура» в усіх відмінках і числах замінено словами «обласна прокуратура» у відповідному відмінку і числі згідно із Законом № 113-IX від 19.09.2019)

(Зміни, що стосуються заміни по тексту слів «місцева прокуратура» в усіх відмінках і числах словами «окружна прокуратура» у відповідному відмінку і числі, будуть внесені з дня початку роботи окружних прокуратур – див. пункт 1 розділу II Закону № 113-IX від 19.09.2019)

Розділ І

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

ГЛАВА 1

КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ ТА СФЕРА ЙОГО ДІЇ

Стаття 1. Кримінальне процесуальне законодавство України

1. Порядок кримінального провадження на території України визначається лише кримінальним процесуальним законодавством України.

2. Кримінальне процесуальне законодавство України складається з відповідних положень Конституції України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цього Кодексу та інших законів України.

3. Зміни до кримінального процесуального законодавства України можуть вноситися виключно законами про внесення змін до цього Кодексу та/або до законодавства про кримінальну відповідальність, та/або до законодавства України про адміністративні правопорушення.

ВСУ постанова від 24.01.2018 справа 642/6323/15-к

Частиною першою статті 1 КПК України встановлено, що порядок кримінального провадження на території України визначається лише кримінальним процесуальним законодавством, аналіз якого свідчить, що унормування кримінальних процесуальних відносин відбувається шляхом чіткого та імперативного визначення процедур, регламентації прав їх учасників для попередження свавільного використання владними органами своїх повноважень і забезпечення умов справедливого судочинства.

Стаття 2. Завдання кримінального провадження

1. Завданнями кримінального провадження є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру

*своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному при-
мусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була
застосована належна правова процедура.*

ВСУ постанова від 11.12.2019 року справа 735/7745/18

Виконання завдань кримінального провадження може здійсню-
ватися лише із застосуванням та дотриманням належної правової
процедури, тобто встановленого кримінальним процесуальним зако-
ном порядку дій органів, що ведуть провадження, та його учасників,
реалізація ними своїх прав і обов'язків у визначених законом межах.

Правова процедура є належною, коли вона ґрунтується на законі
й є доступною як в інформаційному плані (ознайомлення учасників
провадження з суттю відповідної процедури, їх правами і обов'язками
під час її здійснення, результатами тощо), так і фактичному (можли-
вість брати участь, звернутись за правовою допомогою до адвоката-
захисника, спеціаліста тощо).

Належна правова процедура включає в себе дотримання загальних
засад кримінального провадження, процесуальних засобів і спосо-
бів їх реалізації, процесуальних гарантій прав і свобод учасників
кримінального провадження та прийняття законних, обґрунтованих
і справедливих рішень.

Належна правова процедура є базовою основою права на справед-
ливий судовий розгляд, закріпленого п. 1 ст. 6 Конвенції про захист
права людини і основоположних свобод.

Стаття 3. Визначення основних термінів Кодексу

*1. Терміни, що їх вжито в цьому Кодексі, якщо немає окремих
вказівок, мають таке значення:*

*1) близькі родичі та члени сім'ї – чоловік, дружина, батько, мати,
вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна
сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнуч-
ка, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка
перебуває під опікою або піклуванням, а також особи, які спільно
проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права
та обов'язки, у тому числі особи, які спільно проживають, але не
перебувають у шлюбі;*

*2) головуючий – суддя, який розглядає справу одноособово, а при
колегіальному розгляді справи – суддя-доповідач, визначений Єдиною*

судовою інформаційно-телекомунікаційною системою під час розподілу справи;

3) державне обвинувачення – процесуальна діяльність прокурора, що полягає у доведенні перед судом обвинувачення з метою забезпечення кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення;

4) дізнання – форма досудового розслідування, в якій здійснюється розслідування кримінальних проступків;

4¹) дізнавач – службова особа підрозділу дізнання органу Національної поліції, органу безпеки, органу, що здійснює контроль за дотриманням податкового законодавства, органу Державного бюро розслідувань, у випадках, установлених цим Кодексом, уповноважена особа іншого підрозділу зазначених органів, які уповноважені в межах компетенції, передбаченої цим Кодексом, здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків;

5) досудове розслідування – стадія кримінального провадження, яка починається з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань і закінчується закриттям кримінального провадження або направленням до суду обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності;

6) досудове слідство – форма досудового розслідування, в якій здійснюється розслідування злочинів;

7) закон України про кримінальну відповідальність – законодавчі акти України, які встановлюють кримінальну відповідальність;

7¹) керівник органу дізнання – начальник підрозділу дізнання органу Національної поліції, органу безпеки, органу, що здійснює контроль за дотриманням податкового законодавства, органу Державного бюро розслідувань, а в разі відсутності підрозділу дізнання – керівник органу досудового розслідування;

8) керівник органу досудового розслідування – начальник Головного слідчого управління, слідчого управління, відділу, відділення органу Національної поліції, органу безпеки, органу, що здійснює контроль за дотриманням податкового законодавства, перший заступник або заступник Директора Державного бюро розслідувань, керівник (начальник) Головного слідчого управління, слідчого управління, відділу органу Державного бюро розслідувань, Головного підрозділу детективів, підрозділу детективів, відділу детективів, підрозділу

Зміст

Розділ І

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ..... 8

Глава 1

Кримінальне процесуальне законодавство України та сфера його дії..... 8

Стаття 1. Кримінальне процесуальне законодавство України..... 8

Стаття 2. Завдання кримінального провадження..... 8

Стаття 3. Визначення основних термінів Кодексу..... 9

Стаття 4. Дія Кодексу в просторі..... 15

Стаття 5. Дія Кодексу в часі..... 16

Стаття 6. Дія Кодексу за колом осіб..... 16

Глава 2

Засади кримінального провадження..... 17

Стаття 7. Загальні засади кримінального провадження..... 17

Стаття 8. Верховенство права..... 19

Стаття 9. Законність..... 27

Стаття 10. Рівність перед законом і судом..... 34

Стаття 11. Повага до людської гідності..... 35

Стаття 12. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність..... 41

Стаття 13. Недоторканність житла чи іншого володіння особи..... 42

Стаття 14. Таємниця спілкування..... 45

Стаття 15. Невтручання у приватне життя..... 45

Стаття 16. Недоторканність права власності..... 46

Стаття 17. Презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини..... 46

Стаття 18. Свобода від самовикриття та право не свідчити проти
близьких родичів та членів сім'ї..... 61

Стаття 19. Заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності
за одне і те саме правопорушення..... 62

Стаття 20. Забезпечення права на захист..... 63

Стаття 21. Доступ до правосуддя та обов'язковість судових рішень..... 74

Стаття 22. Змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх
доказів і у доведенні перед судом їх переконливості..... 77

Стаття 23. Безпосередність дослідження показань, речей і документів..... 86

Стаття 24. Забезпечення права на оскарження процесуальних рішень,
дій чи бездіяльності..... 94

Стаття 25. Публічність..... 103

Стаття 26. Диспозитивність..... 103

Стаття 27. Гласність і відкритість судового провадження та повне
фіксування технічними засобами судового засідання
і процесуальних дій..... 111

Стаття 28. Розумні строки..... 116

Стаття 29. Мова, якою здійснюється кримінальне провадження..... 120

Глава 3

Суд, сторони та інші учасники кримінального провадження..... 125

§ 1. Суд і підсудність..... 125

Стаття 30. Здійснення правосуддя судом..... 125

Стаття 31. Склад суду..... 125

Стаття 32. Територіальна підсудність..... 128

Стаття 33. Інстанційна підсудність..... 129

Стаття 33¹. Предметна підсудність
Вищого антикорупційного суду..... 129

Стаття 34. Направлення кримінального провадження з одного суду
до іншого..... 130

Стаття 35. Автоматизована система документообігу суду..... 132

§ 2. Сторона обвинувачення..... 135

Стаття 36. Прокурор..... 135

Стаття 37. Призначення та заміна прокурора..... 150

Стаття 38. Орган досудового розслідування..... 156

Стаття 39. Керівник органу досудового розслідування..... 156

Стаття 39¹. Керівник органу дізнання..... 157

Стаття 40. Слідчий органу досудового розслідування..... 158

Стаття 40¹. Дізнавач..... 159

Стаття 41. Оперативні підрозділи..... 160

§ 3. Сторона захисту..... 161

Стаття 42. Підозрюваний, обвинувачений..... 161

Стаття 43. Виправданий, засуджений..... 166

Стаття 44. Законний представник підозрюваного, обвинуваченого..... 166

Стаття 45. Захисник..... 167

Стаття 46. Загальні правила участі захисника у кримінальному
провадженні..... 168

Стаття 47. Обов'язки захисника..... 173

Стаття 48. Залучення захисника..... 175

Стаття 49. Залучення захисника слідчим, прокурором, слідчим суддею
чи судом для здійснення захисту за призначенням..... 176

Стаття 50. Підтвердження повноважень захисника..... 177

Стаття 51. Договір із захисником..... 178

Стаття 52. Обов'язкова участь захисника..... 178

Стаття 53. Залучення захисника для проведення окремої
процесуальної дії..... 182

Стаття 54. Відмова від захисника або його заміна..... 182

§ 4. Потерпілий і його представник..... 185

Стаття 55. Потерпілий..... 185

Стаття 56. Права потерпілого..... 190

Стаття 57. Обов'язки потерпілого..... 193

Стаття 58. Представник потерпілого..... 193

Стаття 59. Законний представник потерпілого	194
---	-----

§ 5. Інші учасники кримінального провадження..... 194

Стаття 60. Заявник	194
Стаття 61. Цивільний позивач.....	194
Стаття 62. Цивільний відповідач	195
Стаття 63. Представник цивільного позивача, цивільного відповідача.....	196
Стаття 64. Законний представник цивільного позивача	196
Стаття 64 ¹ . Представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження.....	196
Стаття 64 ² . Третя особа, щодо майна якої вирішується питання про арешт	199
Стаття 65. Свідок.....	201
Стаття 66. Права та обов'язки свідка	203
Стаття 67. Відповідальність свідка	204
Стаття 68. Перекладач	204
Стаття 69. Експерт.....	207
Стаття 70. Відповідальність експерта	209
Стаття 71. Спеціаліст	209
Стаття 72. Відповідальність спеціаліста.....	210
Стаття 72 ¹ . Представник персоналу органу пробації	210
Стаття 73. Секретар судового засідання	211
Стаття 74. Судовий розпорядник.....	212

§ 6. Висновки

Стаття 75. Обставини, що виключають участь слідчого судді, судді або присяжного в кримінальному провадженні.....	212
Стаття 76. Недопустимість повторної участі судді в кримінальному провадженні	215
Стаття 77. Підстави для відводу прокурора, слідчого, дізнавача.....	216
Стаття 78. Підстави для відводу захисника, представника.....	216
Стаття 79. Підстави для відводу спеціаліста, представника персоналу органу пробації, перекладача, експерта, секретаря судового засідання	217
Стаття 80. Заява про відвід.....	217
Стаття 81. Порядок вирішення питання про відвід	217
Стаття 82. Наслідки відводу слідчого судді, судді.....	218
Стаття 83. Наслідки відводу слідчого, дізнавача, прокурора, захисника, представника, експерта, спеціаліста, представника персоналу органу пробації, перекладача	219

Глава 4

Докази і доказування..... 219

§ 1. Поняття доказів, належність та допустимість при визнанні відомостей доказами

Стаття 84. Докази	219
-------------------------	-----

Стаття 85. Належність доказів	221
Стаття 86. Допустимість доказу	221
Стаття 87. Недопустимість доказів, отриманих внаслідок істотного порушення прав та свобод людини	222
Стаття 88. Недопустимість доказів та відомостей, які стосуються особи підозрюваного, обвинуваченого	238
Стаття 88 ¹ . Недопустимість доказів, отриманих у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави	240
Стаття 89. Визнання доказів недопустимими	240
Стаття 90. Значення рішень інших судів у питаннях допустимості доказів	241
§ 2. Доказування	244
Стаття 91. Обставини, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні	244
Стаття 92. Обов'язок доказування	249
Стаття 93. Збирання доказів	252
Стаття 94. Оцінка доказів	253
§ 3. Показання	258
Стаття 95. Показання	258
Стаття 96. З'ясування достовірності показань свідка	268
Стаття 97. Показання з чужих слів	268
§ 4. Речові докази і документи	271
Стаття 98. Речові докази	271
Стаття 99. Документи	271
Стаття 100. Зберігання речових доказів і документів та вирішення питання про спеціальну конфіскацію	279
§ 5. Висновок експерта	288
Стаття 101. Висновок експерта	288
Стаття 102. Зміст висновку експерта	289
Глава 5	
Фіксування кримінального провадження. Процесуальні рішення	290
Стаття 103. Форми фіксування кримінального провадження	290
Стаття 104. Протокол	291
Стаття 105. Додатки до протоколів	293
Стаття 106. Підготовка протоколу та додатка	294
Стаття 107. Застосування технічних засобів фіксування кримінального провадження	294
Стаття 108. Журнал судового засідання	299
Стаття 109. Реєстр матеріалів досудового розслідування	299
Стаття 110. Процесуальні рішення	300

Глава 6	
Повідомлення	302
Стаття 111. Поняття повідомлення у кримінальному провадженні	302
Стаття 112. Зміст повідомлення.....	303

Глава 7	
Процесуальні строки	304
Стаття 113. Поняття процесуальних строків	304
Стаття 114. Встановлення процесуальних строків прокурором, слідчим суддею, судом	304
Стаття 115. Обчислення процесуальних строків	305
Стаття 116. Додержання процесуальних строків.....	307
Стаття 117. Поновлення процесуального строку	308

Глава 8	
Процесуальні витрати	316
Стаття 118. Види процесуальних витрат	316
Стаття 119. Зменшення розміру процесуальних витрат або звільнення від їх оплати, відстрочення та розстрочення процесуальних витрат	319
Стаття 120. Витрати на правову допомогу	319
Стаття 121. Витрати, пов'язані із прибуттям до місця досудового розслідування або судового провадження	320
Стаття 122. Витрати, пов'язані із залученням потерпілих, свідків, спеціалістів, перекладачів та експертів	320
Стаття 123. Витрати, пов'язані із зберіганням і пересиланням речей і документів	321
Стаття 124. Розподіл процесуальних витрат	321
Стаття 125. Визначення розміру процесуальних витрат	322
Стаття 126. Рішення щодо процесуальних витрат	322

Глава 9	
Відшкодування (компенсація) шкоди у кримінальному провадженні, цивільний позов, виплата винагороди викривачу	323
Стаття 127. Відшкодування (компенсація) шкоди потерпілому	323
Стаття 128. Цивільний позов у кримінальному провадженні.....	323
Стаття 129. Вирішення цивільного позову в кримінальному провадженні.....	337
Стаття 130. Відшкодування (компенсація) шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю.....	337
Стаття 130 ¹ . Виплата винагороди викривачу	338

Розділ II	
ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	340

Глава 10	
Заходи забезпечення кримінального провадження і підстави їх застосування	340
Стаття 131. Види заходів забезпечення кримінального провадження	340

Стаття 132. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.....	340
---	-----

Глава 11

Виклик слідчим, прокурором, судовий виклик і привід	342
Стаття 133. Виклик слідчим, прокурором	342
Стаття 134. Судовий виклик.....	342
Стаття 135. Порядок здійснення виклику в кримінальному провадженні	342
Стаття 136. Підтвердження отримання особою повістки про виклик або ознайомлення з її змістом іншим шляхом	346
Стаття 137. Зміст повістки про виклик	349
Стаття 138. Поважні причини неприбуття особи на виклик.....	350
Стаття 139. Наслідки неприбуття на виклик	351
Стаття 140. Привід	351
Стаття 141. Клопотання про здійснення приводу	352
Стаття 142. Розгляд клопотання про здійснення приводу.....	353
Стаття 143. Виконання ухвали про здійснення приводу	353

Глава 12

Накладення грошового стягнення.....	354
Стаття 144. Загальні положення накладення грошового стягнення.....	354
Стаття 145. Клопотання про накладення грошового стягнення	354
Стаття 146. Розгляд питання про накладення грошового стягнення на особу.....	355
Стаття 147. Скасування ухвали про накладення грошового стягнення.....	355

Глава 13

Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом.....	356
Стаття 148. Загальні положення тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом та тимчасового вилучення документів, які посвідчують користування спеціальним правом	356
Стаття 149. Наслідки тимчасового вилучення документів, які посвідчують користування спеціальним правом	356
Стаття 150. Клопотання про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом.....	357
Стаття 151. Розгляд клопотання про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом	358
Стаття 152. Вирішення питання про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом	358
Стаття 153. Продовження строку тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом	359

Глава 14

Відсторонення від посади	360
Стаття 154. Загальні положення відсторонення від посади.....	360
Стаття 155. Клопотання про відсторонення від посади	360

Стаття 155 ¹ . Тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності та продовження строку такого тимчасового відсторонення	361
Стаття 156. Розгляд клопотання про відсторонення від посади	362
Стаття 157. Вирішення питання про відсторонення від посади	362
Стаття 158. Продовження строку відсторонення від посади та його скасування	363

Глава 15

Тимчасовий доступ до речей і документів	364
Стаття 159. Загальні положення тимчасового доступу до речей і документів	364
Стаття 160. Клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів	364
Стаття 161. Речі і документи, до яких заборонено доступ	366
Стаття 162. Речі і документи, які містять охоронювану законом таємницю	366
Стаття 163. Розгляд клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів	367
Стаття 164. Ухвала про тимчасовий доступ до речей і документів	368
Стаття 165. Виконання ухвали слідчого судді, суду про тимчасовий доступ до речей і документів	369
Стаття 166. Наслідки невиконання ухвали слідчого судді, суду про тимчасовий доступ до речей і документів	370

Глава 16

Тимчасове вилучення майна	370
Стаття 167. Підстави тимчасового вилучення майна	370
Стаття 168. Порядок тимчасового вилучення майна	371
Стаття 169. Припинення тимчасового вилучення майна	371

Глава 17

Арешт майна	372
Стаття 170. Накладення арешту на майно	372
Стаття 171. Клопотання про арешт майна	376
Стаття 172. Розгляд клопотання про арешт майна	379
Стаття 173. Вирішення питання про арешт майна	380
Стаття 174. Скасування арешту майна	384
Стаття 175. Виконання ухвали про арешт майна	391

Глава 18

Запобіжні заходи, затримання особи	391
§ 1. Запобіжні заходи, затримання особи на підставі ухвали слідчого судді, суду	391
Стаття 176. Загальні положення про запобіжні заходи	391
Стаття 177. Мета і підстави застосування запобіжних заходів	392
Стаття 178. Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу	395

Стаття 179. Особисте зобов'язання	396
Стаття 180. Особиста порука	396
Стаття 181. Домашній арешт	397
Стаття 182. Застава	398
Стаття 183. Тримання під вартою	401
Стаття 184. Клопотання слідчого, прокурора про застосування запобіжних заходів	403
Стаття 185. Відкликання, зміна або доповнення клопотання про застосування запобіжного заходу	408
Стаття 186. Строки розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу	408
Стаття 187. Забезпечення прибуття особи для розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу	409
Стаття 188. Клопотання про дозвіл на затримання з метою приводу	409
Стаття 189. Розгляд клопотання про дозвіл на затримання з метою приводу	410
Стаття 190. Ухвала про дозвіл на затримання з метою приводу	410
Стаття 191. Дії уповноважених службових осіб після затримання на підставі ухвали слідчого судді, суду про дозвіл на затримання	412
Стаття 192. Подання клопотання про застосування запобіжного заходу після затримання особи без ухвали про дозвіл на затримання	413
Стаття 193. Порядок розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу	413
Стаття 194. Застосування запобіжного заходу	414
Стаття 195. Застосування електронних засобів контролю	417
Стаття 196. Ухвала про застосування запобіжних заходів	418
Стаття 197. Строк дії ухвали про тримання під вартою, продовження строку тримання під вартою	419
Стаття 198. Значення висновків, що містяться в ухвалі про застосування запобіжних заходів	419
Стаття 199. Порядок продовження строку тримання під вартою	420
Стаття 200. Клопотання слідчого, прокурора про зміну запобіжного заходу	424
Стаття 201. Клопотання підозрюваного, обвинуваченого про зміну запобіжного заходу	425
Стаття 202. Порядок звільнення особи з-під варти	425
Стаття 203. Негайне припинення дії запобіжних заходів	427
Стаття 204. Заборона затримання без дозволу слідчого судді, суду	427
Стаття 205. Виконання ухвали щодо обрання запобіжного заходу	427
Стаття 206. Загальні обов'язки судді щодо захисту прав людини	427

§ 2. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду	432
Стаття 207. Законне затримання	432
Стаття 208. Затримання уповноваженою службовою особою	432
Стаття 209. Момент затримання	436
Стаття 210. Доставлення до органу досудового розслідування	436
Стаття 211. Строк затримання особи без ухвали слідчого судді, суду	437
Стаття 212. Особа, відповідальна за перебування затриманих	437
Стаття 213. Повідомлення інших осіб про затримання	438

Розділ III

ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ 439

Глава 19

Загальні положення досудового розслідування 439

Стаття 214. Початок досудового розслідування	439
Стаття 215. Досудове розслідування злочинів і кримінальних проступків	444
Стаття 216. Підслідність	444
Стаття 217. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування	450
Стаття 218. Місце проведення досудового розслідування	452
Стаття 219. Строки досудового розслідування	454
Стаття 220. Розгляд клопотань під час досудового розслідування	456
Стаття 221. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення	457
Стаття 222. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування	457

Глава 20

Слідчі (розшукові) дії 457

Стаття 223. Вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій	457
Стаття 224. Допит	460
Стаття 225. Допит свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні	463
Стаття 226. Особливості допиту малолітньої або неповнолітньої особи	464
Стаття 227. Участь законного представника, педагога, психолога або лікаря у слідчих (розшукових) діях за участю малолітньої або неповнолітньої особи	464
Стаття 228. Пред'явлення особи для впізнання	465
Стаття 229. Пред'явлення речей для впізнання	467
Стаття 230. Пред'явлення трупа для впізнання	467
Стаття 231. Протокол пред'явлення для впізнання	467
Стаття 232. Проведення допиту, впізнання у режимі відеоконференції під час досудового розслідування	468
Стаття 233. Проникнення до житла чи іншого володіння особи	470
Стаття 234. Обшук	474
Стаття 235. Ухвала про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи	477

Стаття 236. Виконання ухвали про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи	479
Стаття 237. Огляд	485
Стаття 238. Огляд трупа	490
Стаття 239. Огляд трупа, пов'язаний з екструзією	490
Стаття 240. Слідчий експеримент	491
Стаття 241. Освідчування особи	495
Стаття 242. Підстави проведення експертизи	497
Стаття 243. Порядок залучення експерта	504
Стаття 244. Розгляд слідчим суддею клопотання про проведення експертизи	504
Стаття 245. Отримання зразків для експертизи	506

Глава 21

Негласні слідчі (розшукові) дії	507
--	------------

§ 1. Загальні положення про негласні слідчі (розшукові) дії

Стаття 246. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій	507
Стаття 247. Слідчий суддя, який здійснює розгляд клопотань щодо негласних слідчих (розшукових) дій	510
Стаття 248. Розгляд клопотання про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії	511
Стаття 249. Строк дії ухвали слідчого судді про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії	513
Стаття 250. Проведення негласної слідчої (розшукової) дії до постановлення ухвали слідчого судді	513
Стаття 251. Вимоги до постанови слідчого, прокурора про проведення негласних слідчих (розшукових) дій	514
Стаття 252. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій	515
Стаття 253. Повідомлення осіб, щодо яких проводилися негласні слідчі (розшукові) дії	516
Стаття 254. Заходи щодо захисту інформації, отриманої в результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій	516
Стаття 255. Заходи щодо захисту інформації, яка не використовується у кримінальному провадженні	517
Стаття 256. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні	517
Стаття 257. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій в інших цілях або передавання інформації	518

§ 2. Втручання у приватне спілкування

Стаття 258. Загальні положення про втручання у приватне спілкування	518
Стаття 259. Збереження інформації	519
Стаття 260. Аудіо-, відеоконтроль особи	519
Стаття 261. Накладення арешту на кореспонденцію	520

Стаття 262. Огляд і виїмка кореспонденції.....	520
Стаття 263. Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж ..	521
Стаття 264. Зняття інформації з електронних інформаційних систем.....	522
Стаття 265. Фіксація та збереження інформації, отриманої з телекомунікаційних мереж за допомогою технічних засобів та в результаті зняття відомостей з електронних інформаційних систем.....	522
Стаття 266. Дослідження інформації, отриманої при застосуванні технічних засобів	523

§ 3. Інші види негласних слідчих (розшукових) дій

Стаття 267. Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи	523
Стаття 268. Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу	524
Стаття 269. Спостереження за особою, річчю або місцем.....	524
Стаття 269 ¹ . Моніторинг банківських рахунків	525
Стаття 270. Аудіо-, відеоконтроль місця.....	526
Стаття 271. Контроль за вчиненням злочину	526
Стаття 272. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.....	542
Стаття 273. Засоби, що використовуються під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій.....	542
Стаття 274. Негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження.....	543
Стаття 275. Використання конфіденційного співробітництва.....	544

Глава 22

Повідомлення про підозру	544
Стаття 276. Випадки повідомлення про підозру	544
Стаття 277. Зміст письмового повідомлення про підозру.....	547
Стаття 278. Вручення письмового повідомлення про підозру	548
Стаття 279. Зміна повідомлення про підозру	549

Глава 23

Зупинення досудового розслідування	550
Стаття 280. Підстави та порядок зупинення досудового розслідування після повідомлення особі про підозру	550
Стаття 281. Розшук підозрюваного	550
Стаття 282. Відновлення досудового розслідування	551

Глава 24

Закінчення досудового розслідування.

Продовження строку досудового розслідування.....	552
§ 1. Форми закінчення досудового розслідування.....	552
Стаття 283. Загальні положення закінчення досудового розслідування.....	552

Стаття 284. Закриття кримінального провадження та провадження щодо юридичної особи.....	552
--	-----

§ 2. Звільнення особи від кримінальної відповідальності 560

Стаття 285. Загальні положення кримінального провадження під час звільнення особи від кримінальної відповідальності	560
Стаття 286. Порядок звільнення від кримінальної відповідальності.....	561
Стаття 287. Клопотання прокурора про звільнення від кримінальної відповідальності.....	561
Стаття 288. Розгляд питання про звільнення від кримінальної відповідальності.....	562
Стаття 289. Відновлення провадження при відмові від поручительства	563

§ 3. Звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру 563

Стаття 290. Відкриття матеріалів іншої стороні	563
Стаття 291. Обвинувальний акт і реєстр матеріалів досудового розслідування	606
Стаття 292. Клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру	611
Стаття 293. Надання копії обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру та реєстру матеріалів досудового розслідування	612

§ 4. Продовження строку досудового розслідування..... 612

Стаття 294. Загальні положення продовження строку досудового розслідування	612
Стаття 295. Порядок продовження строку досудового розслідування прокурором.....	613
Стаття 295 ¹ . Порядок продовження строку досудового розслідування слідчим суддею	615

Глава 24¹

ОСОБЛИВОСТІ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ..... 617

Стаття 297 ¹ . Загальні положення спеціального досудового розслідування....	617
Стаття 297 ² . Клопотання слідчого, прокурора про здійснення спеціального досудового розслідування.....	618
Стаття 297 ³ . Розгляд клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування	619
Стаття 297 ⁴ . Вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування	619
Стаття 297 ⁵ . Порядок вручення процесуальних документів підозрюваному при здійсненні спеціального досудового розслідування.....	620

Глава 25

Особливості досудового розслідування кримінальних проступків	621
Стаття 298. Особливості початку досудового розслідування у формі дізнання	621
Стаття 298 ¹ . Процесуальні джерела доказів у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки	621
Стаття 298 ² . Затримання уповноваженою службовою особою особи, яка вчинила кримінальний проступок	621
Стаття 298 ³ . Вилучення речей і документів	623
Стаття 298 ⁴ . Особливості повідомлення про підозру	623
Стаття 298 ⁵ . Порядок продовження, зупинення строків дізнання	624
Стаття 299. Запобіжні заходи під час досудового розслідування кримінальних проступків	624
Стаття 300. Слідчі (розшукові) дії під час досудового розслідування кримінальних проступків	625
Стаття 301. Особливості закінчення дізнання	625
Стаття 302. Клопотання прокурора про розгляд обвинувального акта у спрощеному провадженні	626

Глава 26

Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування	628
§ 1. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування	628
Стаття 303. Рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування, та право на оскарження	628
Стаття 304. Строк подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача чи прокурора, її повернення або відмова відкриття провадження	630
Стаття 305. Правові наслідки подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача чи прокурора під час досудового розслідування	631
Стаття 306. Порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача чи прокурора під час досудового розслідування	631
Стаття 307. Рішення слідчого судді за результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача чи прокурора під час досудового розслідування	632
Стаття 308. Оскарження недотримання розумних строків	633
§ 2. Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування	633
Стаття 309. Ухвали слідчого судді, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування	633
Стаття 310. Порядок оскарження ухвал слідчого судді	648

§ 3. Оскарження слідчим, дізнавачем рішень, дій чи бездіяльності прокурора	648
Стаття 311. Рішення, дії чи бездіяльність прокурора, які можуть оскаржуватися слідчим або дізнавачем	648
Стаття 312. Порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності прокурора	648
Стаття 313. Порядок вирішення скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора	648

Розділ IV

СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ У ПЕРШІЙ ІНСТАНЦІЇ

Глава 27

Підготовче провадження	649
Стаття 314. Підготовче судове засідання	649
Стаття 314 ¹ . Складання досудової доповіді	653
Стаття 315. Вирішення питань, пов'язаних з підготовкою до судового розгляду	655
Стаття 316. Закінчення підготовчого провадження і призначення судового розгляду	656
Стаття 317. Матеріали кримінального провадження (кримінальна справа) та право на ознайомлення з ними	656

Глава 28

Судовий розгляд	657
§ 1. Загальні положення судового розгляду	657
Стаття 318. Строки і загальний порядок судового розгляду	657
Стаття 319. Незмінність складу суду	657
Стаття 320. Запасний суддя	659
Стаття 321. Головуючий у судовому засіданні	659
Стаття 322. Безперервність судового розгляду	660
Стаття 323. Наслідки неприбуття обвинуваченого	660
Стаття 324. Наслідки неприбуття прокурора і захисника	663
Стаття 325. Наслідки неприбуття потерпілого	668
Стаття 326. Наслідки неприбуття цивільного позивача, цивільного відповідача, їх представників, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження	670
Стаття 327. Наслідки неприбуття свідка, спеціаліста, перекладача, представника уповноваженого органу з питань пробації і експерта	671
Стаття 328. Право перебувати в залі судового засідання	672
Стаття 329. Обов'язки присутніх у залі судового засідання	672
Стаття 330. Заходи до порушників порядку судового засідання	673
Стаття 331. Обрання, скасування або зміна запобіжного заходу в суді	674
Стаття 332. Проведення експертизи за ухвалою суду	679
Стаття 333. Застосування заходів забезпечення кримінального провадження та проведення слідчих (розшукових) дій під час судового провадження	679

Стаття 334. Об'єднання і виділення матеріалів кримінального провадження.....	681
Стаття 335. Зупинення судового провадження.....	682
Стаття 336. Проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції під час судового провадження.....	682
§ 2. Межі судового розгляду.....	684
Стаття 337. Визначення меж судового розгляду.....	684
Стаття 338. Зміна обвинувачення в суді.....	690
Стаття 339. Висунення додаткового обвинувачення, початок провадження щодо юридичної особи під час судового розгляду.....	692
Стаття 340. Відмова від підтримання державного обвинувачення.....	693
Стаття 341. Погодження зміни обвинувачення, висунення нового обвинувачення, відмови від підтримання державного обвинувачення та початку провадження щодо юридичної особи під час судового розгляду.....	694
§ 3. Процедура судового розгляду.....	694
Стаття 342. Відкриття судового засідання.....	694
Стаття 343. Повідомлення про повне фіксування судового розгляду технічними засобами.....	695
Стаття 344. Оголошення складу суду і роз'яснення права відводу.....	695
Стаття 345. Повідомлення про права і обов'язки.....	695
Стаття 346. Заборона присутності свідків у залі судового засідання.....	696
Стаття 347. Початок судового розгляду.....	696
Стаття 348. Роз'яснення обвинуваченому суті обвинувачення.....	696
Стаття 349. Визначення обсягу доказів, що підлягають дослідженню, та порядку їх дослідження.....	697
Стаття 350. Розгляд судом клопотань учасників судового провадження.....	702
Стаття 351. Допит обвинуваченого.....	703
Стаття 352. Допит свідка.....	704
Стаття 353. Допит потерпілого.....	709
Стаття 354. Особливості допиту малолітнього або неповнолітнього свідка чи потерпілого.....	710
Стаття 355. Пред'явлення для впізнання.....	710
Стаття 356. Допит експерта в суді.....	711
Стаття 357. Дослідження речових доказів.....	712
Стаття 358. Дослідження документів.....	712
Стаття 359. Дослідження звуко- і відеозаписів.....	713
Стаття 360. Консультації та роз'яснення спеціаліста.....	713
Стаття 361. Огляд на місці.....	713
Стаття 362. Дії суду при встановленні в судовому засіданні неосудності обвинуваченого.....	714
Стаття 363. Закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами.....	714
Стаття 364. Судові дебати.....	714

Стаття 365. Останнє слово обвинуваченого	716
Стаття 366. Вихід суду для ухвалення вироку	716
Стаття 367. Таємниця наради суддів	717
Стаття 368. Питання, що вирішуються судом при ухваленні вироку	719

Глава 29

Судові рішення	720
Стаття 369. Види судових рішень	720
Стаття 370. Законність, обґрунтованість і вмотивованість судового рішення	721
Стаття 371. Порядок ухвалення судових рішень, їх форма	726
Стаття 372. Зміст ухвали	727
Стаття 373. Види вироків	728
Стаття 374. Зміст вироку	729
Стаття 375. Ухвалення судового рішення і окрема думка судді	736
Стаття 376. Проголошення судового рішення	737
Стаття 377. Звільнення обвинуваченого з-під варти	740
Стаття 378. Заходи піклування про неповнолітніх, непрацездатних і збереження майна обвинуваченого	740
Стаття 379. Виправлення описок і очевидних арифметичних помилок у судовому рішенні	741
Стаття 380. Роз'яснення судового рішення	744

Глава 30

Особливі порядки провадження в суді першої інстанції	748
§ 1. Спрошене провадження щодо кримінальних проступків	748
Стаття 381. Загальні положення провадження щодо кримінальних проступків	748
Стаття 382. Розгляд обвинувального акта щодо вчинення кримінального проступку у спрошеному провадженні	748
§ 2. Провадження в суді присяжних	749
Стаття 383. Порядок провадження в суді присяжних	749
Стаття 384. Роз'яснення права на суд присяжних	749
Стаття 385. Виклик присяжних	761
Стаття 386. Права і обов'язки присяжного	762
Стаття 387. Відбір присяжних у суді	763
Стаття 388. Приведення присяжних до присяги	765
Стаття 389. Недопустимість незаконного впливу на присяжного	765
Стаття 390. Усунення присяжного	765
Стаття 391. Порядок наради і голосування в суді присяжних	766

Розділ V

СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ З ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ	767
--	-----

Глава 31

Провадження в суді апеляційної інстанції	767
---	-----

Стаття 392. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку	767
Стаття 393. Право на апеляційне оскарження.....	768
Стаття 394. Особливості апеляційного оскарження окремих судових рішень	775
Стаття 395. Порядок і строки апеляційного оскарження	777
Стаття 396. Вимоги до апеляційної скарги.....	780
Стаття 397. Дії суду першої інстанції після одержання апеляційних скарг	781
Стаття 398. Прийняття апеляційної скарги судом апеляційної інстанції	781
Стаття 399. Залишення апеляційної скарги без руху, її повернення або відмова відкриття провадження	782
Стаття 400. Наслідки подання апеляційної скарги	790
Стаття 401. Підготовка до апеляційного розгляду	790
Стаття 402. Заперечення на апеляційну скаргу.....	791
Стаття 403. Відмова від апеляційної скарги, зміна і доповнення апеляційної скарги під час апеляційного провадження	791
Стаття 404. Межі перегляду судом апеляційної інстанції	792
Стаття 405. Апеляційний розгляд	795
Стаття 406. Письмове апеляційне провадження	799
Стаття 407. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги.....	799
Стаття 408. Зміна вироку або ухвали суду судом апеляційної інстанції	800
Стаття 409. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом апеляційної інстанції	801
Стаття 410. Неповнота судового розгляду	802
Стаття 411. Невідповідність висновків суду першої інстанції фактичним обставинам кримінального провадження	802
Стаття 412. Істотні порушення вимог кримінального процесуального закону	803
Стаття 413. Неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність	808
Стаття 414. Невідповідність призначеного судом покарання ступеню тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого.....	808
Стаття 415. Підстави для призначення нового розгляду в суді першої інстанції.....	809
Стаття 416. Особливості нового розгляду судом першої інстанції	809
Стаття 417. Закриття кримінального провадження судом апеляційної інстанції	815
Стаття 418. Судові рішення суду апеляційної інстанції	815
Стаття 419. Зміст ухвали суду апеляційної інстанції	815
Стаття 420. Вирок, ухвала про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру суду апеляційної інстанції	818

Стаття 421. Недопустимість погіршення правового становища обвинуваченого	819
Стаття 422. Порядок перевірки ухвал слідчого судді	820
Стаття 423. Повернення матеріалів кримінального провадження	823

Глава 32

Провадження в суді касаційної інстанції	823
Стаття 424. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку	823
Стаття 425. Право на касаційне оскарження	825
Стаття 426. Порядок і строки касаційного оскарження	828
Стаття 427. Вимоги до касаційної скарги	828
Стаття 428. Відкриття касаційного провадження	830
Стаття 429. Залишення касаційної скарги без руху або її повернення	831
Стаття 430. Підготовка касаційного розгляду	832
Стаття 431. Заперечення на касаційну скаргу	832
Стаття 432. Відмова від касаційної скарги, зміна і доповнення касаційної скарги під час касаційного провадження	833
Стаття 433. Межі перегляду судом касаційної інстанції	833
Стаття 434. Касаційний розгляд	834
Стаття 434 ¹ . Підстави для передачі кримінального провадження на розгляд палати, об'єднаної або Великої Палати Верховного Суду	835
Стаття 434 ² . Порядок передачі кримінального провадження на розгляд палати, об'єднаної палати, Великої Палати Верховного Суду	836
Стаття 435. Письмове касаційне провадження	837
Стаття 436. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги	837
Стаття 437. Недопустимість погіршення правового становища виправданого та засудженого	838
Стаття 438. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції	838
Стаття 439. Новий розгляд справи після скасування судового рішення судом касаційної інстанції	842
Стаття 440. Закриття кримінального провадження судом касаційної інстанції	842
Стаття 441. Судові рішення суду касаційної інстанції	842
Стаття 442. Постанова суду касаційної інстанції	843

Глава 34

Провадження за нововиявленими або виключними обставинами	844
Стаття 459. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами	844
Стаття 460. Право подати заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами	849

Стаття 461. Строк звернення про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами	849
Стаття 462. Вимоги до заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами	850
Стаття 463. Порядок подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами	852
Стаття 464. Відкриття кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами.....	852
Стаття 465. Відмова від заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами та її наслідки.....	853
Стаття 466. Порядок здійснення перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами	854
Стаття 467. Судове рішення за наслідками кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами	854

Розділ VI

ОСОБЛИВІ ПОРЯДКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Глава 35

Кримінальне провадження на підставі угод

Стаття 468. Угоди в кримінальному провадженні	855
Стаття 469. Ініціювання та укладення угоди	855
Стаття 470. Обставини, що враховуються прокурором при укладенні угоди про визнання винуватості.....	859
Стаття 471. Зміст угоди про примирення	859
Стаття 472. Зміст угоди про визнання винуватості.....	860
Стаття 473. Наслідки укладення та затвердження угоди	860
Стаття 474. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди	861
Стаття 475. Вирок на підставі угоди	863
Стаття 476. Наслідки невиконання угоди	865

Глава 36

Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення

Стаття 477. Поняття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення.....	866
Стаття 478. Початок кримінального провадження у формі приватного обвинувачення.....	869
Стаття 479. Відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення.....	870

Глава 37

Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб

Стаття 480. Особи, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження.....	870
--	-----

Стаття 480 ¹ . Особливості початку досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених суддею Вищого антикорупційного суду.....	872
Стаття 481. Повідомлення про підозру	872
Стаття 482. Особливості порядку притягнення до кримінальної відповідальності, затримання і обрання запобіжного заходу стосовно судді	874
Стаття 482 ¹ . Кримінальне провадження стосовно суддів Вищого антикорупційного суду	874
Стаття 482 ² . Особливості порядку притягнення до кримінальної відповідальності, затримання, обрання запобіжного заходу, проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій стосовно народного депутата України	874
Стаття 483. Інформування державних та інших органів чи службових осіб.....	876

Глава 38

Кримінальне провадження щодо неповнолітніх..... 876

§ 1. Загальні правила кримінального провадження

щодо неповнолітніх..... 876

Стаття 484. Порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх.....	876
Стаття 485. Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх	878
Стаття 486. Комплексна психолого-психіатрична і психологічна експертиза неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого	878
Стаття 487. З'ясування умов життя та виховання неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого.....	878
Стаття 488. Участь законного представника неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого.....	879
Стаття 489. Порядок виклику неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого.....	879
Стаття 490. Допит неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого	880
Стаття 491. Участь законного представника, педагога, психолога або лікаря в допиті неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого	880
Стаття 492. Застосування до неповнолітнього підозрюваного, обвинуваченого запобіжного заходу.....	880
Стаття 493. Передання неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого під нагляд	880
Стаття 494. Виділення в окреме провадження щодо кримінального правопорушення, вчиненого неповнолітнім	881
Стаття 495. Тимчасове видалення неповнолітнього обвинуваченого із залу судового засідання	882

Стаття 496. Участь у судовому розгляді представників служби у справах дітей та уповноваженого підрозділу органів Національної поліції	882
Стаття 497. Порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру	882

§ 2. Застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку

кримінальної відповідальності	883
Стаття 498. Підстави для застосування примусових заходів виховного характеру	883
Стаття 499. Досудове розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів виховного характеру	883
Стаття 500. Порядок судового розгляду	884
Стаття 501. Ухвали суду в кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів виховного характеру	885
Стаття 502. Дострокове звільнення від примусового заходу виховного характеру	885

Глава 39

Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру

заходів медичного характеру	886
Стаття 503. Підстави для здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру	886
Стаття 504. Порядок здійснення досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру та щодо обмежено осудних осіб	886
Стаття 505. Обставини, що підлягають встановленню під час досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру	887
Стаття 506. Права особи, яка бере участь у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру	888
Стаття 507. Участь захисника	889
Стаття 508. Запобіжні заходи	889
Стаття 509. Психіатрична експертиза	890
Стаття 510. Об'єднання і виділення кримінальних проваджень	892
Стаття 511. Закінчення досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру	892
Стаття 512. Судовий розгляд	892
Стаття 513. Ухвала суду у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру ...	894
Стаття 514. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру	895

Стаття 515. Відновлення кримінального провадження.....	896
Стаття 516. Оскарження ухвали суду.....	896

Глава 40

Кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю.....	897
Стаття 517. Охорона державної таємниці під час кримінального провадження.....	897
Стаття 518. Особливості проведення експертизи у кримінальному провадженні, яке містить державну таємницю.....	898

Глава 41

Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні.....	899
Стаття 519. Службові особи, уповноважені на вчинення процесуальних дій.....	899
Стаття 520. Процесуальні дії під час кримінального провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні....	900
Стаття 521. Строк звернення із клопотанням про арешт тимчасово вилученого майна.....	900
Стаття 522. Строк законного затримання особи.....	901
Стаття 523. Місце проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на території дипломатичних представництв, консульських установ, суден України.....	901

Розділ VII

ВІДНОВЛЕННЯ ВТРАЧЕНИХ МАТЕРІАЛІВ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ.....	902
Стаття 524. Умови відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження.....	902
Стаття 525. Особи, які мають право звертатися до суду із заявою про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження.....	902
Стаття 526. Підсудність заяви про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження.....	902
Стаття 527. Зміст заяви про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження.....	902
Стаття 528. Наслідки недодержання вимог до змісту заяви, відмова у відкритті провадження або залишення заяви без розгляду.....	903

Стаття 529. Підготовка заяви до розгляду	903
Стаття 530. Судовий розгляд.....	903

Розділ VIII

ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Стаття 532. Набрання судовим рішенням законної сили	904
Стаття 533. Наслідки набрання законної сили судовим рішенням	904
Стаття 534. Порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні.....	905
Стаття 535. Звернення судового рішення до виконання.....	905
Стаття 536. Відстрочка виконання вироку	906
Стаття 537. Питання, які вирішуються судом під час виконання вироків.....	907
Стаття 538. Питання, які вирішуються судом після виконання вироку.....	908
Стаття 539. Порядок вирішення судом питань, пов'язаних із виконанням вироку	908
Стаття 540. Зарахування у строк відбування покарання часу перебування засудженого в лікувальній установі.....	911

Розділ IX

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ПІД ЧАС

КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Глава 42

Загальні засади міжнародного співробітництва

Стаття 541. Роз'яснення термінів	912
Стаття 542. Обсяг міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.....	913
Стаття 543. Законодавство, що регулює міжнародне співробітництво під час кримінального провадження.....	913
Стаття 544. Надання та отримання міжнародної правової допомоги чи іншого міжнародного співробітництва без договору.....	914
Стаття 545. Центральний орган України	914
Стаття 546. Інформація, що містить державну таємницю	915
Стаття 547. Виконання процесуальних дій дипломатичними представництвами або консульськими установами	915
Стаття 548. Запит про міжнародне співробітництво	915
Стаття 549. Зберігання та передання речових доказів і документів	916
Стаття 550. Доказова сила офіційних документів	917

Глава 43

Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій

Стаття 551. Запит про міжнародну правову допомогу	917
Стаття 552. Зміст та форма запиту про міжнародну правову допомогу	918
Стаття 553. Наслідки виконання запиту в іноземній державі.....	919
Стаття 554. Розгляд запиту іноземного компетентного органу про міжнародну правову допомогу	919
Стаття 555. Повідомлення про результати розгляду запиту	920

Стаття 556. Конфіденційність	920
Стаття 557. Відмова у виконанні запиту про міжнародну правову допомогу	921
Стаття 558. Порядок виконання запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу на території України	921
Стаття 559. Відкладення надання міжнародної правової допомоги	923
Стаття 560. Завершення процедури надання міжнародної правової допомоги	923
Стаття 561. Процесуальні дії, які можуть бути проведені в порядку надання міжнародної правової допомоги	924
Стаття 562. Процесуальні дії, які потребують спеціального дозволу	924
Стаття 563. Присутність представників компетентних органів запитуючої держави	924
Стаття 564. Вручення документів	925
Стаття 565. Тимчасова передача	926
Стаття 566. Виклик особи, яка перебуває за межами України	926
Стаття 567. Допит за запитом компетентного органу іноземної держави шляхом проведення відео- або телефонної конференції	927
Стаття 568. Розшук, арешт і конфіскація майна	928
Стаття 569. Контрольована поставка	929
Стаття 570. Прикордонне переслідування	929
Стаття 571. Створення і діяльність спільних слідчих груп	930
Стаття 572. Оскарження рішення, дій чи бездіяльності органів державної влади, їх посадових чи службових осіб, відшкодування завданої шкоди та витрати, пов'язані з наданням міжнародної правової допомоги на території України	930

Глава 44

Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення

(екстрадиція)	931
Стаття 573. Направлення запиту про видачу особи (екстрадицію)	931
Стаття 574. Центральний орган України щодо видачі особи (екстрадиції) ..	932
Стаття 575. Порядок підготовки документів та направлення запитів	933
Стаття 576. Межі кримінальної відповідальності виданої особи	934
Стаття 577. Зарахування строку тримання виданої особи під вартою	935
Стаття 578. Інформування про результати кримінального провадження щодо виданої особи	936
Стаття 579. Тимчасова видача	936
Стаття 580. Особливості тримання під вартою	936
Стаття 581. Права особи, стосовно якої розглядається питання про видачу (екстрадицію)	936
Стаття 582. Особливості затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення за межами України	937

Стаття 583. Тимчасовий арешт	938
Стаття 584. Застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою для забезпечення видачі особи (екстрадиційний арешт) 941	
Стаття 585. Застосування запобіжного заходу, не пов'язаного із триманням під вартою, для забезпечення видачі особи на запит іноземної держави	943
Стаття 586. Припинення тимчасового арешту або запобіжного заходу	944
Стаття 587. Проведення екстрадиційної перевірки	945
Стаття 588. Видача особи (екстрадиція) у спрощеному порядку	945
Стаття 589. Відмова у видачі особи (екстрадиції)	948
Стаття 590. Рішення за запитом про видачу особи (екстрадицію)	949
Стаття 591. Порядок оскарження рішення про видачу особи (екстрадицію)	949
Стаття 592. Відстрочка передачі	950
Стаття 593. Фактична передача особи	951
Стаття 594. Витрати, пов'язані з вирішенням питання про видачу особи іноземній державі	952

Глава 45

Кримінальне провадження у порядку перейняття	952
Стаття 595. Порядок і умови перейняття кримінального провадження від іноземних держав	952
Стаття 596. Неможливість перейняття кримінального провадження	953
Стаття 597. Тримання під вартою особи до отримання запиту про перейняття кримінального провадження	953
Стаття 598. Порядок кримінального провадження, що перейняте від іншої держави	954
Стаття 599. Порядок і умови передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави	954
Стаття 600. Зміст та форма клопотання про передання кримінального провадження іншій державі	955
Стаття 601. Наслідки передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави	955

Глава 46

Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб	956
Стаття 602. Підстави і порядок виконання вироків судів іноземних держав	956
Стаття 603. Розгляд судом питання про виконання вироку суду іноземної держави	957
Стаття 604. Виконання вироку суду іноземної держави	958
Стаття 605. Підстави розгляду питання про передачу засуджених осіб і їх прийняття для відбuvання покарання	959
Стаття 606. Умови передачі засуджених осіб і їх прийняття д ля відбuvання покарання	959

Стаття 607. Порядок і строки вирішення питання про передачу осіб, засуджених судами України, для відбування покарання в іноземних державах.....	961
Стаття 608. Повідомлення про зміну або скасування вироку суду України щодо громадянина іноземної держави	962
Стаття 609. Порядок розгляду запиту (клопотання) про передачу громадянина України, засудженого судом іноземної держави, для відбування покарання в Україні.....	963
Стаття 610. Розгляд судом питання про приведення вироку суду іноземної держави у відповідність із законодавством України	963
Стаття 611. Організація виконання покарання щодо переданої засудженої особи.....	966
Стаття 612. Повідомлення про зміну або скасування вироку суду іншої держави	966
Стаття 613. Витрати, пов'язані з передачею засудженої особи	967
Стаття 614. Визнання та виконання вироків міжнародних судових установ.....	967

Розділ IX¹

ОСОБЛИВИЙ РЕЖИМ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО, НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ АБО У РАЙОНІ ПРОВЕДЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ

967

Стаття 615. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції.....	967
---	-----

Розділ X

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.....

968

Розділ XI

ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

969

Науково-практичне видання

**КРИМІНАЛЬНИЙ
ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ
КОДЕКС УКРАЇНИ**
**З ПОСТАТЕЙНИМ КОМЕНТАРЕМ,
ВИСНОВКАМИ
ВЕРХОВНОГО СУДУ**

Станом на 01.01.2021 р.

2-ге видання, перероблене і доповнене

Упорядник *С. Г. Туманов*

Видається в авторській редакції

Технічний редактор *А. Т. Гринченко*

Підписано до друку з оригінал-макета 23.12.2020.
Формат 60×90 ¹/₁₆. Папір офсетний. Гарнітура Times.
Обл.-вид. арк. 53,6. Ум. друк. арк. 63. Вид. № 2635.
Тираж 100 прим.

Видавництво «Право» Національної академії правових наук України
та Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
вул. Чернишевська, 80а, Харків, 61002, Україна
Тел./факс (057) 716-45-53
Сайт: www.pravo-izdat.com.ua
E-mail для авторів: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для замовлень: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції — серія ДК № 4219 від 01.12.2011 р.

Виготовлено у друкарні ТОВ «ПРОМАРТ»
Тел. (057) 717-28-80